

1. Stručná charakteristika a zhodnocení práce, náročnost tématu, klady a zápory zpracování

- Práce se zabývá tématem „obhajoby náboženské víry“ u vzdělaných lidí. V první části jsou rozebrány teorie náboženství a také dva možné přístupy ke vztahu vědy a víry. V části druhé je pak provedena analýza a interpretace rozhovorů, které autorka provedla s věřícími studenty vysokých škol.
- Za klad práce považuji zpracování analytické části. V autorka uchopila zajímavý problém, strukturovala si jej, tuto strukturu přenesla do podoby výzkumu (polostrukurovaný rozhovor) a dokázala jej i dostatečně interpretovat. Pro analýzu využila program Atlas.ti, což je na hloubce analýzy, domnívám se, znát. Závěry jsou netriviální, například co se týče kategorií, které stojí za tím, zda někdo zcela přijímá nebo zcela nepřijímá víru v boha.
- Mezi zápory práce počítám pojetí teoretické části (kapitoly 2 až 6).
  - i. Zaprvé, teoretická část by potřebovala dopracovat, působí jako předběžná verze textu, kdy za sebe skládáme citace, poznámky a argumenty vlastní i přejaté a chybí ještě celkové propojení textu, jeho úvod a shrnutí. Autorka dosti často za sebe klade několik citací bez toho, že by je propojila vlastní interpretací nebo je zasadila do kontextu. Tak například v kapitole „5.1 Kritérium pravdivosti“ je v úvodu představen postoj sovětského „vědeckého ateisty“ Kryveljeva, následuje postoj Dawkinsův. Dále se pokračuje v citování a (občas) komentování Dawkinse. To navozuje (alespoň u mě) dojem, že postoje Kryveljeva je úvodem této části a reprezentuje i pohled autorky. Je to ovšem zdroj dosti pochybný – Kryveljevova kniha byla určena pro oficiální ateistickou výchovu a propagandu a je dobově značně zatížena. To se týká například i „kritéria praxe“ s kterým Kryveljev operuje. Toto je v rámci práce spíše extrémní případ, ale nedotaženost projevující se absencí nebo nedostatkem vlastních úvodů, interpretací a shrnutí se týká celé teoretické části. Neznamená to, že v kapitole nejsou zajímavé věci, ale je prostě příliš „roztříštěná“.
  - ii. Nevím jestli je vůbec teoretická část (míním teď kapitoly 5 a 6) vhodně postavena. Má sloužit (autorka to sama píše) části analytické. Ovšem není strukturována stejným způsobem. Podle mého názoru by bylo vhodnější aby se teoretická kapitola zkrátila a uvedly se v ní jen základní rysy debaty „vědy s náboženstvím“, aby se ukázalo, že to není uměle vykonstruované téma, ale naopak téma které prochází historií a je významné i nyní. Aby se ale toto ukázalo, bylo by vhodnější zařadit více autorů – viz. bod iii. - a/nebo stručně okomentovat nějaké údaje z empirických výzkumů. Například v ISSP Náboženství jsou otázky které se vztahu vědy a náboženství věnují a je možné je dát do vztahu se vzděláním respondentů. Jinou možností by bylo aby se kapitoly 5 a 6 postavily jako druhá část analýzy. Pak by se dalo například sledovat jak se liší názory a argumenty „špičkových (věřících) vědců“ a „věřících studentů“.
  - iii. Problematický je podle mě i výběr osob. Dawkins je určitě významná osoba v diskusi vztahu náboženství a vědy. Ovšem vychází ze situace v anglosaském světě, ke které patří i velký vliv náboženství ve veřejném diskurzu, prosazování se kreacionismu

atd. V ČR je situace náboženství přece jen trochu jiná. V úvodu autorka píše bez další argumentace, že kniha „vyvolala ve společnosti velký poprask“ (s. 12). Ovšem v jaké společnosti? že by to bylo i v české společnosti se mi zdá přehnané. „Proti Dawkinsovi“ stojí Grygar, tedy člověk z jiné kultury i vědní oblasti. To není samo o sobě špatně, ale proč právě oni dva? Proč je tolik prostoru věnováno „důkazům boží existence“? Protože se na ně orientuje Dawkins a jeho zastánci a kritici? V analýze se respondenti důkazům boží existence nijak speciálně nevěnují. Dawkins a Grygar navíc nereprezentují celé pole postojů vědy k náboženství. Mezi vědci se dají najít lidé prosazující například kreacionismus – u nás je to třeba chemik Vladimír Král. Nebo věřící vědci, kteří nahlíží kriticky na teorii i praxi současné vědy (na rozdíl od Grygara, který je zastáncem současné vědecké praxe). Jako významný příklad by bylo možné uvést například biologa a filozofa Zdeňka Neubauera. Oba dva o svých názorech na vztah vědy a náboženství publikovali. V tomto ohledu musím poznamenat, že seznam literatury, kterou autorky využila je poměrně krátký (alespoň vzhledem k rozsahu teoretické části), je dokonce kratší než seznam literatury v projektu.

- Jako otázku pro autorku při obhajobě navrhuji: „Jaký je význam kapitol 5 a 6 pro celek práce a proč byli vybráni jako hlavní „průvodci“ těmito kapitolami Dawkins a Grygar?“
- Přes tuto svou kritiku teoretické části (nebo přesněji kapitol 5 a 6) se nedomníám, že by díky ní byla práce jako celek bez kvalit. Je tomu tak ale především proto, že kdyby se kapitoly 5 a 6 z práce vyškrtly a nahradily půlstranou o složitém vztahu vědy a náboženství, analytická část by nic neztratila. Koneckonců autorka píše, že vychází z grounded theory.

2. Úroveň práce z hlediska jazyka a konzistentnosti projevu (gramatika, pravopis, větná skladba)

- Formální úprava není bez chyb (někdy je za názvem kapitoly mezera, jindy ne; někdy je název kapitoly zarovnán na úroveň prvního řádku textu odstavce, někdy ne), v práci se vyskytují překlepy, gramatické chyby v pravém slova smyslu jsou v práci spíše vzácné (ovšem najdou se - například ve shodě podmětu a přísudku, strana 40, 10. řádek). Obsah je vytvořený automaticky ve Wordu (což samo o sobě je pozitivní), ovšem nebyl naformátován co do stylu písma, velikosti atp. (tak, aby „ladil“ se zbytkem práce). Bohužel také až od úvodu (str. 11) je text zarovnán na obou stranách; předchozí část pouze k levé svislici. Problém je nejspíše v kvapném dopisování práce.

Práce je navržena k obhajobě s doporučeným hodnocením velmi dobře. Část empirická obsahující analýzy rozhovorů je kvalitní a plně naplňuje požadavky kladené na práci. Důvodem pro nižší hodnocení je pro mě část teoretická – výhrady vůči ní jsou rozvedeny výše.